

prima instanță: R. Popescu-Balta
instanța de apel: L. Popova, L. Bulgac, A. Pahopol

dosarul nr. 2ra-952/16

ÎNCHEIERE

27 aprilie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Ion Druță
Maria Ghervas

examinînd chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Ipati Zinaida, reprezentată de avocatul Bodrug Alexandru,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Verei Ceban împotriva Zinaidei Ipati, Oficiului Cadastral Teritorial Anenii Noi, filiala Întreprinderii de Stat „Cadastru” cu privire la declararea nulității actelor juridice, radierea din Registrul bunurilor imobile a dreptului de proprietate și înregistrarea dreptului de proprietate,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2015, prin care a fost respins apelul declarat de către Ipati Zinaida și menținută hotărîrea Judecătoriei Anenii Noi din 13 februarie 2015, prin care acțiunea a fost admisă,

c o n s t a t ă :

La 11 aprilie 2014, Ceban Vera, reprezentată de avocatul Chicu Oleg, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Zinaidei Ipati, OCT Anenii Noi, filiala ÎS „Cadastru” cu privire la declararea nulității actelor juridice, radierea din Registrul bunurilor imobile a dreptului de proprietate și înregistrarea dreptului de proprietate.

În motivarea acțiunii a indicat că la 22 aprilie 2008, OCT Anenii Noi a înregistrat dreptul de proprietate asupra ½ cotă parte din bunurile imobile pe numele Zinaidei Ipati după cum urmează: casa de locuit situată în satul Roșcani, r-l Anenii Noi în suprafața totală de 128,7 m.p., formată din 6 odăi cu construcții auxiliare cu nr. cadastral 1038116019 și terenurile agricole situate în extravilanul satului Roșcani, r-l Anenii Noi cu nr. cadastrale: 1038102237 (în suprafața de 0,6801 ha) și nr. cadastral 1038102069 (în suprafața de 0,3496 ha).

Susține că actele în baza cărora s-a înregistrat dreptul de proprietate după Zinaida Ipati sunt ilegale.

Afirmă că are un interes născut și actual de a invoca nulitatea absolută a actelor juridice în cauză.

Indică că pîrîta Ipati Zinaida a încheiat căsătoria cu Surchicin Anatolie la 29 septembrie 1997 și s-au aflat în căsătorie pînă la 11 noiembrie 2006, cînd aceasta a fost desfăcută.

Menționează că ulterior, la 19 octombrie 2007, Surchicin Anatolie a decedat, iar după decesul lui Surchicin Anatolie în calitate de moștenitor legal a fost desemnat Surchicin Constantin (fratele defunctului).

Precizează că la momentul decesului lui Surchicin Anatolie și la momentul deschiderii succesiunii era în viață mama decedatului - Pascari Xenia, respectiv, aceasta a avut calitatea de moștenitor legal de clasa I, iar instanțele de judecată au admis cerințele formulate de ea și au prelungit termenul de acceptare a succesiunii și au declarat nule certificatele de moștenitor eliberate pe numele lui Surchicin Constantin.

La 22 decembrie 2010, Surchicin Xenia a decedat, iar calitatea de succesor a dobândit-o fiica acesteia - Vera Ceban, totodată, menționează că după intrarea în vigoare a hotărârii de prelungire a termenului de acceptare a succesiunii și anulare a certificatelor de moștenitor eliberate pe numele lui Constantin Surchicin, a aflat despre faptul că ultimul la 01 august 2008 a încheiat cu Ipati Zinaida contracte de vânzare-cumpărare cu nr. 2681 și nr. 2682, prin care a înstrăinat cota-parte din bunurile imobile ce i-ar fi revenit în urma acțiunilor ilegale a Zinaidei Ipati.

Insistă că imediat după ce a aflat despre existența acestor contracte a înaintat în instanța de judecată o cerere împotriva lui Surchicin Constantin, Ipati Zinaida și Oficiul Cadastral Teritorial, solicitând declararea nulă a contractelor de vânzare-cumpărare sus menționate, iar prin hotărârea nr. 3CA/93/13 din 13 decembrie 2013, contractele de vânzare-cumpărare au fost declarate nule, iar organul cadastral a fost obligat de a radia înscrisurile din registrul bunurilor imobile.

La fel, relevă că la moment precum reiese din informația înscrisă în Registrul bunurilor imobile Ipati Zinaida continuă să dețină calitatea de proprietar asupra ½ cotă-parte din bunurile imobile.

Solicită repunerea în termen de contestare actelor juridice, declararea nulă a actelor juridice în baza cărora a fost înregistrat dreptul de proprietate după Zinaida Ipati asupra ½ cotei-părți din bunurile imobile cu numerele cadastrale 1038116019, 1038102069, 1038102237, obligarea OCT Aneni Noi de a radia din Registrul bunurilor imobile dreptul de proprietate a Zinaidei Ipati asupra ½ cotei-părți din bunurile imobile cu numerele cadastrale 1038116019, 1038102069, 1038102237, obligarea OCT Anenii Noi de a înregistra dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile cu numerele cadastrale 1038116019, 1038102069, 1038102237 după Ceban Vera și încasarea cheltuielilor de judecată din contul Zinaidei Ipati în beneficiul Verei Ceban.

Prin hotărârea Judecătoriei Anenii Noi din 13 februarie 2015, acțiunea a fost repusă în termen, fiind declarat nul certificatul nr. 1449 din 21 aprilie 2008 cu privire la dreptul de proprietate asupra cotei-părți din proprietatea comună în devălmășie situate în s. Roșcani raionul Anenii Noi, cu nr. cadastral 1038116019 pe numele Zinaidei Ipati, eliberat de către notarul privat Parcalab Valentina.

S-a declarat nul certificatul nr. 1450 din 21 aprilie 2008 cu privire la dreptul de proprietate asupra cotei-părți din proprietatea comună în devălmășie situate în s. Roșcani raionul Anenii Noi, cu nr. cadastral 1038102237 și 1038102069, pe numele Zinaidei Ipati, eliberat de către notarul privat Parcalab Valentina.

S-a obligat Oficiul Cadastral Teritorial Anenii Noi, filiala ÎS „Cadastru” de a radia din Registrul bunurilor imobile dreptul de proprietate, înregistrat după Ipati Zinaida asupra ½ cotei-părți din bunurile imobile cu nr. cadastrale 1038116019, 1038102237 și 1038102069.

S-a obligat Oficiul Cadastral Teritorial Anenii Noi, filiala ÎS „Cadastru” de a înregistra în Registrul bunurilor imobile dreptul de proprietate asupra ½ cotei-părți din bunurile imobile cu numere cadastrale 1038116019, 1038102237 și 1038102069, după Ceban Vera.

S-a anulat sechestrul aplicat prin încheierea Judecătoriei Anenii Noi din 29 noiembrie 2010 și 28 iunie 2010 cu privire la aplicarea sechestrului asupra bunului imobil cu numere cadastrale 1038102069, 1038102237 și 1038116019.

S-a încasat de la Ipati Zinaida în beneficiul Verei Ceban, taxa de stat în mărime de 100 lei

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2015, a fost respins apelul declarat de către Ipati Zinaida și menținută hotărârea primei instanțe.

În motivarea deciziei instanța de apel a invocat prevederile art. 216 alin. (1), art. 220 alin. (1), art. 365 alin. (1) și alin. (2) din Cod civil, art. 66 alin. (1)-(5) din Legea cu privire la notariat nr. 1453 din 08 noiembrie 2002, care reglementează aspecte ce țin de actele juridice nule și anulabile, nulitatea actului juridic ce contravine legii, ordinii publice sau bunelor moravuri, nulitatea împărțirii și eliberarea certificatului cu privire la dreptul de proprietate asupra cotei-părți din proprietatea comună în devălmășie, și care indică că: actul juridic este nul în temeiurile prevăzute de prezentul cod (nulitate absolută); actul juridic sau clauza care contravin normelor imperative sînt nule dacă legea nu prevede altfel; împărțirea poate fi desființată pentru aceleași cauze ca și actele juridice; împărțirea făcută fără participarea tuturor coproprietarilor este lovită de nulitate absolută; în baza cererii comune scrise a tuturor coproprietarilor notarul eliberează certificate cu privire la dreptul de proprietate asupra cotei-părți din proprietatea comună în devălmășie; în cazul decesului unuia din coproprietari, certificatul cu privire la dreptul de proprietate asupra cotei-părți din proprietatea comună în devălmășie se eliberează la locul deschiderii succesiunii în baza cererii scrise a tuturor coproprietarilor și a moștenitorilor care au dreptul la succesiune; mărimea cotelor coproprietarilor în proprietatea comună în devălmășie se stabilește în baza cererii scrise a tuturor coproprietarilor dacă legea nu prevede altfel; certificatul cu privire la dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile se eliberează de notar la locul aflării acestor bunuri; coproprietarii trebuie să prezinte dovezi scrise despre participarea lor la dobîndirea proprietății comune în devălmășie.

Cu referire la normele citate și în coraport cu materialele pricinii instanța de apel a reținut că în speță sunt întrunite condițiile legale pentru anularea actelor juridice contestate, deoarece nu a fost respectată norma legală întru eliberarea certificatelor, or, lipsește cererea tuturor coproprietarilor și moștenitorilor care au drept la succesiune întru perfectarea și eliberarea actului.

Totodată, instanța de apel a reținut că la eliberarea actelor, notarul s-a limitat exclusiv la faptul că Ipati Zinaida a fost soția defunctului Surchicin Anatolie, însă nu a asigurat respectarea alin. (5) art. 66 din Legea cu privire la notariat, or, nu a solicitat prezentarea dovezilor scrise despre participarea la dobîndirea proprietății în devălmășie, considerînd că prima instanță întemeiat a ajuns la concluzia anulării actelor care au servit la înregistrarea dreptului de proprietate, cu obligarea OCT Anenii Noi la radierea dreptului de proprietate a Zinaidei Ipati cu obligarea la înregistrarea proprietății Verei Ceban în Registrul bunurilor imobile, în virtutea succesiunii, la care este chemată și care i-a fost recunoscută.

La 23 februarie 2016, Ipati Zinaida, reprezentată de avocatul Bodrug Alexandru a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărîrii primei instanțe cu trimiterea pricinii spre rejudecare în instanța de fond.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerînd-o neîntemeiată și pasibilă de casare, fiind emisă cu încălcarea normelor de drept material și procedural.

Sușține că aprecierea probelor de către instanțele judecătorești a fost una arbitrară, iar erorile comise de către acestea au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Afirmă că nu a participat la examinarea cauzei civile în instanța de fond și știind ca apelul constituie o continuare a judecării fondului cauzei, a prezentat acte juridice eliberate de primăria s. Roșcani, r-1 Anenii Noi cu privire la faptul ca din 1996 pîna în anul 2007, cînd a decedat Surchicin Anatolie, toate lucrările de construcție a casei de locuit cu nr. cadastral 1038116019 situate în s. Roșcani, r-1 Anenii Noi, au fost efectuate cu aportul ambilor soți Surchicin Anatolie și Ipati Zinaida și chitanțele de plata a impozitului pe imobilul respectiv din 1996-2015, însă instanța de apel nu s-a pronunțat în privința acestora.

Insistă că la momentul întocmirii certificatelor nr. 1449 și nr. 1450 din 21 aprilie 2008 coproprietarul Surchicin Anatolie era decedat, iar moștenitori de gradul 1 în termen de 6 luni de la decesul lui Surchicin Anatolie nu au depus cerere de acceptare a moștenirii și unicul moștenitor legal la acel moment era Surchicin Constantin, care a și depus cerere de acceptare a succesiunii după decesul fratelui său, deoarece în lipsa altor cereri a altor succesori de gradul I, era unicul succesor legal la acel moment și nu i se poate imputa notarului ca nu a respectat prevederile art. 66 al Legii cu privire la notariat și art. 365 Cod civil.

Invocă că nu a fost citată în cadrul examinării pricinii civile în instanța de fond.

La 05 aprilie 2016, Ceban Vera, reprezentată de avocații Chichu Oleg și Dmitric Anatolie a depus referință la recursul declarat, prin care a invocat caracterul neîntemeiat al acestuia, solicitînd respingerea lui ca fiind inadmisibil.

Sușține că în motivarea acțiunii intimata a explicat că fratele său Surchicin Anatolie împreună cu Ipati Zinaida au fost căsătoriți în perioada 29 septembrie 1997 – 11 noiembrie 2006.

Astfel, menționează că la 19 octombrie 2007, Surchicin Anatolie a decedat iar în calitate de moștenitori au fost declarați: recurenta Ipati Zinaida, în pofida faptului că la momentul decesului cei doi nu mai erau căsătoriți practic deja de un an, iar toate bunurile imobile din speță fiind dobîndite de către Surchicin Anatolie pînă la încheierea căsătoriei au rămas înscrise după acesta fiind bunuri personale, și Surchicin Constantin (fratele decedatului), fiind recunoscut de către notar drept succesor, în detrimentul faptului că la acel moment încă mai era în viață mama lui Surchicin Anatolie - Pascari Xenia, care a decedat la data de 22 decembrie 2010, iar calitatea de moștenitor în baza testamentului l-a dobîndit fiica acesteia, intimata Ceban Vera.

Insistă că la materialele cauzei sunt prezentate hotărîri judecătorești definitive și irevocabile prin care certificatele de moștenitor legal nr. 2199 și 2200 din 03 iulie 2008, eliberate pe numele lui Surchicin Constantin au fost declarate nule, cît și contractele de vînzare-cumpărare încheiate între Surchicin Constantin și Ipati Zinaida, la fel, au fost declarate nule, iar Pascari Xenia a fost repusă în termenul de acceptare a succesiunii feciorului decedat Surchicin Anatolie.

Cu referire la argumentele formulate în cererea de recurs cu privire la pretinsul drept de proprietate asupra cotei-părți din bunurile imobile expuse din speță, a indicat că recurenta niciodată nu a avut un drept de proprietate asupra vreunei părți din bunurile imobile date, acest fapt fiind confirmat inclusiv și prin extrasele eliberate de OCT din

care se vede clar că pînă la data decesului său unicul proprietar al bunurilor imobile a fost doar Surchicin Anatolie, iar argumentele recurente precum că aceasta ar fi participat de comun acord cu Surchicin Anatolie la construcția casei de locuit nu poate servi drept temei de casare a soluțiilor emise de instanțele ierarhic inferioare, acestea fiind declarative, totodată menționînd că obiectul acțiunii respective nu este partajul averii soților.

Menționează că recurenta încă în timp ce Surchicin Anatolie era în viață s-a adresat cu acțiune (o altă cerere) în instanța de judecată privind partajul averii însă, încă la 19 februarie 2013 instanța de judecată (Judecătoria Anenii Noi) a emis încheierea nr. 2-211/2013 prin care a dispus scoaterea de pe rol a cererii de chemare înaintată de către Ipati Zinaida, care nefiind contestată a devenit definitivă și irevocabilă.

La fel, relevă că recurenta a fost citată pentru ședințele de judecată a primei instanțe, fapt ce se confirmă prin avizul poștal pe care se conține semnătura recurente și data recepționării (f. d. 38), concomitent a invocat că nu pot fi luate în considerare actele anexate la cererea de recurs, deoarece legea procesual civilă interzice părților prezentarea probelor noi în instanța de recurs.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Materialele cauzei atestă că copia deciziei instanței de apel din 13 octombrie 2015 a fost expediată în adresa recurentului, la data de 28 octombrie 2015, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire nr. 11063 (f. d. 163), însă, probe care ar confirma și recepționarea acesteia de către recurent la materialele cauzei lipsesc.

Din aceste considerente, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 23 februarie 2016, în termen.

Examinînd temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Ipati Zinaida, reprezentată de avocatul Bodrug Alexandru este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvîrșirea altor încălcări decît cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ipati Zinaida, reprezentată de avocatul Bodrug Alexandru nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin. (2), (3) și (4) CPC, or recurentul nu a invocat nici un temei care ar indica la ilegalitatea deciziei instanței de apel.

Este apreciat critic argumentul recurentei cu referire la faptul că la eliberarea certificatelor de moștenitor legal pe numele său și a lui Surchicin Constantin, de către notarul au fost respectate prevederile art. 66 al Legii cu privire la notariat și art. 365 Cod civil, aceasta deoarece cum se constată în cauză în urma decesului a lui Surchicin Anatolie, în calitate de moștenitori au fost declarați Ipati Zinaida, cu toate că la momentul decesului acestuia numai erau în relații de căsătorie, și Surchicin Constantin, fratele decedatului, care a fost recunoscut de către notar drept succesor în detrimentul faptului că la acel moment încă mai era în viață mama lui Surchicin Anatolie – Pasacari Xenia, care și deținea calitatea de succesor de gradul I.

Nu pot fi reținute ca probe, actele care au fost anexate de către recurentul la cererea de recurs, deoarece, nu pot fi anexate la cererea de recurs și nu sunt examinate de instanța de recurs probe adiționale ale participanților la proces care confirmă existența sau inexistența circumstanțelor de fapt cu caracter material-juridic, pe care se întemeiază pretențiile sau obiecțiilor părților, or potrivit art. 442 alin. (1) CPC, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

La fel urmează a fi respinse argumentele recurentului precum că nu a fost citat legal în prima instanță, ori potrivit art. 105 alin. (5) CPC, citația sau înștiințarea adresată persoanei fizice se înmânează personal contra semnătură pe cotor, recurenta fiind citată legal, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție anexat la materialele cauzei (f. d. 37-38), iar invocarea faptului că semnătura de pe avizul de recepție nu-i aparține este declarativă.

Mai mult ca atât potrivit art. 102 alin. (4¹) CPC, participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. art. 432, alin. (2), (3) și (4) CPC.

Aici, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de către Ipati Zinaida, reprezentată de avocatul Bodrug Alexandru asemenea aspecte nu se regăsesc.

Distinct de cele relatate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Ipati Zinaida, reprezentată de avocatul Bodrug Alexandru, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Recursul declarat de către Ipati Zinaida, reprezentată de avocatul Bodrug Alexandru se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Ion Druță

Maria Gervas